

Številka: 354-112/2022-27
Ljubljana, dne 6. 6. 2022

Javno podjetje Hydrovod Kočevje
hydrovod@hydrovod.si
Občina Kočevje: obcina@kocevje.si
Občina Kostel: obcina@kostel.si
ARSO: gp.arso@gov.si
ZIRS: gp.zirs@gov.si

Zadeva: Priporočila NIJZ po nesreči v tovarni Melamin Kočevje

Spoštovani,

z dne 6. 6. 2022, smo s strani podjetja Hydrovod Kočevje prejeli dokument NLZOH, »Poročilo o rezultatih preskušanja vzorcev vode iz vrtin in zajetij v zvezi z okoljsko nesrečo v Melamin d.d. Kočevje« št. 2022 - 3060, z dne 5.6. 2022. Vzorci vode za ciljano laboratorijsko preskušanje so bili ponovno odvzeti v dneh 30. in 31. 5. 2022, na enajstih virih pitne vode, za katere je po oceni ARSO ugotovljena verjetnost povezave s širjenjem onesnaževal po nesreči v tovarni Melamin Kočevje.

Ugotovitve:

Rezultati ciljanih laboratorijskih preskušanj, opravljenih na NLZOH, ki smo jih prejeli 6.6. 2022:

- Epiklorohidrin – koncentracija epiklorohidrina je bila v vseh vzorcih pod mejo zaznavnosti analitske metode;
- HMMM – koncentracija HMMM je bila v vseh vzorcih, odvzetih 30.5. in 31.5.2022, pod mejo določljivosti (kvantifikacije) analitske metode;
- Dietilentriamin – koncentracija dietilentriamina ni bila zaznana v nobenem vzorcu;
- Formaldehid – v vseh vzorcih je bil pod mejo določljivosti analitske metode (pod 100 µg / l).

Upoštevam tudi hidrogeološko oceno ARSO, posredovano dne 31. 5. 2022, citiramo:

»Ocena hitrosti podzemnega pretakanja Kočevje - izvir Bilpa:

Glede na hidrološko situacijo ob sledenjih ter hidrološko situacijo 2022 ocenjujemo, da je najverjetnejša ocena hitrosti podzemnega pretakanja do izbira Bilpe na tem območju sledenje

Habiča leta 1988 (Habič et al., 1990). Po tej varianti je oz. bo večina onesnažene vode dosegla Bilpo med 28.5 in 5.6.2022. Po najbolj konzervativni oceni glede na sledenje Gamsa (Gams, 1965) bo večina onesnažene vode Bilpo dosegla med 7.6. in 18.6. Po Kogovškovi (Kogovšek et al., 2010) je večina že dosegla Bilpo med 22. in 26.5. Hitrost spiranja in pretakanja vode v krasu je odvisna od več dejavnikov, praviloma pa "visokovodni" dogodki kraško podzemlje bolj sperejo.

Ob sledenjih je bilo ugotovljeno, da je bilo sledilo možno meriti še nekje okrog 30 dni po vrhu, torej glede na Habiča lahko nižje koncentracije onesnažene vode na Bilpi pričakujemo še nekje do 5.7.2022, po konservativni oceni Gamsa pa nekje do 18.7.2022. Sledovi onesnažene vode pa se lahko pojavljajo tudi še kasneje ob povišanih stanjih – ob "spiranju" krasa. Te koncentracije pa bodo najverjetneje nizke tudi zaradi samega redčenja.

Predlagamo, da se za bolj natančnejšo oceno vključi Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU kot institucijo, ki najbolj kompetentno pokriva to področje v državi in je nazadnje tam izvajala tudi sledilne poskuse.» Konec citata.

Občina Kočevje in občina Kostel se nahajata na območju vodnega telesa podzemnih voda (šifra vodnega telesa: SIVTPODV1011) DOLENJSKI KRAS, ki je zaradi razpoklinskih, kraških in skraselih značilnosti prvega vodonosnika, razpoklinskih in skraselih značilnosti drugega vodonosnika ter razpoklinski značilnosti tretjega vodonosnika, zelo ranljiv za posledice različnih virov onesnaženja, zaradi česar so lahko ogroženi vodni viri za oskrbo s pitno vodo tudi v več deset kilometrov oddaljenih predelih.

Poleg tega se območje (poligon) morebitnega onesnaženja nahaja tudi na prispevnih območjih kopalne vode Kolpa, Učakovci-Vinica, Podzemelj, Adlešiči, Radenci, Sodevci, Damelj, Podbrežje-Fučkovci, Dragoši-Griblje, Prelesje-Kot ter Prispevnem območju kopalne vode Krka, Straža.

Vir: Atlas okolja: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso.

Priporočila NIJZ

Na podlagi rezultatov preskušanj vzorcev vode odvzetih v dnevih 24. in 25. ter ponovno v dnevih 30. in 31. 5. 2022, na enajstih virih pitne vode, za katere je po oceni ARSO ugotovljena verjetnost povezave s širjenjem onesnaževal po nesreči v tovarni Melamin Kočevje, in opravljenih ciljanih laboratorijskih preskušanj ugotavljamo, da na preiskanih virih pitne vode ob ponovitvi vzorčenja, ni bilo zaznati vpliva nesreče v tovarni Melamin.

Ocenjujemo, da se lahko ukrep omejitve uporabe pitne vode na vplivnem območju lahko prekliče.

Glede na zgoraj navedeno hidrogeološko oceno podzemnega pretakanja Kočevje-izvir Bilpa in opisanih negotovosti, menimo, da je potrebno nadaljevati z izvedbo kontrolnega monitoringa na opazovanih virih pitne vode do 18.7.2022.

Časovni razmak med odvzemi naj bo do 14.6. en teden, nato pa 14 dni.

Ciljano laboratorijsko preskušanje naj vključuje naslednji nabor parametrov: epiklorohidrin, formaldehid, hekza (metoksimetil) melamin- (HMMM), dietilentriamin in AOX, ki je pokazatelj prisotnosti kloriranih organskih spojin.

V primeru poslabšanja kakovosti pitne vode, je potrebno čim prej obvestiti uporabnike in po potrebi razglasiti ukrep omejitve uporabe vode z namenom zaščite javnega zdravja.

ARSO posredujemo v strokovno hidrogeološko presojo predlog podan v poročilu NLZOH, citiramo: »Dodatno je treba spremljati kakovost vode na prispevnem področju Dobliče (JV Črnomelj). Vsaj orientacijsko – za ocenjevanje morebitne obsežnosti – bi morali vključiti v monitoring še izvir Radešca in Obrh (porečje reke Krke).« Konec citata.

Lepo vas pozdravljamo.

Predstojnica:

za Nina Pirnat, dr.med.spec.epidemiologije in javnega zdravja

Pripravil:

Center za zdravstveno ekologijo